

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**XI RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

DEKABR, 2025

ELEKTRON NASHR:
<https://konferensiyalar.com>

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**XI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2025-yil, dekabr

TOSHKENT-2025

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
XI Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
1-jild, 11-son (dekabr, 2025-yil). – 92 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 15-dekabr

Mas'ul muharrir:
Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi XI Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan. Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Scienceproblems team, 2025-yil
© Mualliflar jamoasi, 2025-yil

MUNDARIJA

TEXNIKA FANLARI

Xalilov Oybek, Axadova Diёra

ТРАНСФОРМАЦИЯ МЕТРОЛОГИЧЕСКИХ СИСТЕМ И ИННОВАЦИОННЫЕ МЕХАНИЗМЫ
УСИЛЕНИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ МЕТРОЛОГИЧЕСКОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ 5-14

TARIX FANLARI

Narimov Asadbek

XIVA XONLIGINING XVIII–XIX ASRLARDAGI TASHQI SIYOSATI 15-17

IQTISODIYOT FANLAR

Murtazayev Isabek

SAMARQAND VA NAVOIY VILOYATLARINING MINTAQAVIY SALOHİYATI HAMDA TARMOQ
STRUKTURASINING SHAKLLANISH XUSUSIYATLARI 18-21

Pulatov Dilshod, Son Evgeniya

MEDIUM TERM BUDGETING AS A LINK BETWEEN WIDE FISCAL POLICY PURPOSES AND
BUDGETING 22-25

Маджитова Лолахон

ПЕРСПЕКТИВЫ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ ТРАДИЦИОННЫХ ФИНАНСОВЫХ ИНСТИТУТОВ И
ФИНТЕХ-СТАРТАПОВ 26-30

FILOLOGIYA FANLARI

Ubbiniyazova Jamila

ЕПИК QAXRAMON TABIATINING DUALLIGI (QORAQALPOQ XALQ DOSTONI «ALPAMIS»
MISOLIDA) 31-34

Хакимова Дилдора

БИЛИНГВИЗМ В МНОГОЭТНИЧНЫХ РЕГИОНАХ УЗБЕКИСТАНА: САМАРКАНД–БУХАРА–
ТАШКЕНТ КАК СОЦИОЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ МОДЕЛИ 35-38

Matmurodov Xojimurod

REY BREDBERINING MARSGA HUYUM ASARI BILVOSITA TARJIMASIDA RANG NOMLARINING
TAHLILI 39-42

Muzaffarov Javlon

JON TOLKIN IJODIDA GERMAN VA SKANDINAV EPOSI KUCHI VA TA'SIRI 43-46

YURIDIK FANLAR

G'ulommamatova Parvina

KRIPTO-AKTIVLAR ORQALI PUL YUVISHGA QARSHI KURASH: XALQARO HUQUQIY
MEXANIZMLAR 47-52

Normurodova Behro'za

IJTIMOY TARMOQLARDAN RAQAMLI DALIL TO'PLASHDA FOYDALANUVCHI HUQUQLARI VA
DAVLAT MANFAATLARI TO'QNASHUVI: XALQARO-HUQUQIY JIHATLAR 53-59

Караходжаева Окилахон

ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ФОРМ ПАРЛАМЕНТСКОГО КОНТРОЛЯ 60-63

PEDAGOGIKA FANLARI

Haqiqatbekov Zafarbek

OLY TA'LIM TIZIMIDA TALABALAR SOG'LIG'INI SAQLASHDA PSIXOLOGIK MASLAHAT VA
PEDAGOGIK TRENINGLARNING ROLI 64-68

Rustamova Shoxista

TALABALAR TADQIQOT KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHDA ONLAYN ILMIY
LOYIHALAR TAJRIBASI 69-73

Turaxodjayeva Zulxumor

RAQAMLI HIKOYACHILIK (DIGITAL STORYTELLING) ASOSIDA AXLOQIY TARBIYA: SINFDAN
TASHQARI FAOLIYATDA QO'LLASH 74-76

Butayev Norbek

ZAMONAVIY YONDASHUVLAR ASOSIDA TALABALARNING MUHANDISLIK
KOMPETENTLIGINI SHAKLLANTIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH 77-80

Jonibekova Mehriniso

REFLECTIVE PRACTICE AS A WAY OF DEVELOPING THE PROFESSIONAL IDENTITY OF
TEACHERS 81-83

TIBBIYOT FANLARI

Нурмаматова Нугина

ОСОБЕННОСТИ РАННЕЙ ДИАГНОСТИКИ АФФЕКТИВНЫХ РАССТРОЙСТВ ПРИ
ДЕМЕНЦИИ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ И КЛИНИЧЕСКИЙ ВЗГЛЯД 84-86

PSIXOLOGIYA FANLARI

Rahmatullayeva Mushtariy

IJODIY FIKRLASH VA AQLIY INTELLEKT MODELINING UMUMIY XUSUSIYATLARI 87-91

RAQAMLI HIKOYACHILIK (DIGITAL STORYTELLING) ASOSIDA AXLOQIY TARBIYA: SINFDAN TASHQARI FAOLIYATDA QO'LLASH

Turaxodjayeva Zulxumor Yusufjanovna

Namangan davlat universiteti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya. Ushbu tezisda sinfdan tashqari faoliyat jarayonida raqamli hikoyachilik (digital storytelling) texnologiyasidan foydalanish orqali o'quvchilarda axloqiy tarbiyani rivojlantirish imkoniyatlari tahlil qilinadi. Raqamli hikoyachilik o'quvchi shaxsiy tajribasi, tasavvuri va ijtimoiy muhitini multimodal ifoda vositalari orqali namoyon etishga xizmat qilishi bilan birga, empatiya, mas'uliyat, halollik, bag'rikenglik kabi axloqiy qadriyatlarni ichkilashtirishni kuchaytiradi. Tezisda raqamli hikoya yaratish jarayonining bosqichlari axloqiy mazmun bilan uyg'unlashtirilgan holda yoritilib, sinfdan tashqari to'garak, klub va loyiha ishlarida qo'llashning didaktik shartlari asoslanadi. Tahlil natijalari raqamli hikoyachilikning o'quvchilarda refleksiv fikrlash, muloqot madaniyati, hamkorlik va ijtimoiy mas'uliyatni shakllantirishdagi ta'limiy-tarbiyaviy salohiyatini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: raqamli hikoyachilik, axloqiy tarbiya, sinfdan tashqari faoliyat, multimodal ta'lim, empatiya, refleksiya, media savodxonlik, qadriyatlar.

MORAL EDUCATION BASED ON DIGITAL STORYTELLING: APPLICATION IN OUTSIDE THE CLASSROOM ACTIVITIES

Turakhodjaeva Zulkhumor Yusufzhanovna

Independent researcher at Namangan State University

Annotation. This thesis analyzes the possibilities of developing moral education in students through the use of digital storytelling technology in the process of extracurricular activities. Digital storytelling serves to express the student's personal experience, imagination and social environment through multimodal means of expression, and also enhances the internalization of moral values such as empathy, responsibility, honesty, tolerance. The thesis highlights the stages of the process of creating a digital story in harmony with the moral content, and the didactic conditions for its use in extracurricular circles, clubs and project work are based. The results of the analysis show the educational and educational potential of digital storytelling in the formation of reflexive thinking, communication culture, cooperation and social responsibility in students.

Key words: digital storytelling, moral education, extracurricular activities, multimodal education, empathy, reflection, media literacy, values.

DOI: <https://doi.org/10.47390/ydif-y2025v1i11/n15>

Zamonaviy ta'lim tizimida axloqiy tarbiya masalasi o'quvchilarning shaxsiy kamoloti, ijtimoiy moslashuvi va fuqarolik pozitsiyasini shakllantirish bilan bevosita bog'liq. Boshlang'ich va o'rta bo'g'in yoshidagi o'quvchilar axloqiy qadriyatlarni ko'pincha tayyor qoida sifatida emas, balki real hayotiy tajriba, muloqot va hissiy kechinmalar orqali o'zlashtiradi. Shu nuqtayi nazardan sinfdan tashqari faoliyat, xususan, ijodiy to'garaklar, klublar, loyihaviy tadbirlar va ijtimoiy aksiyalar axloqiy tarbiyaning samarali maydoniga aylanadi. Bunday muhitda o'quvchi erkin fikrlaydi, jamoa bilan hamkorlik qiladi, mas'uliyatni bo'lishadi va o'z xatti-harakatining oqibatlarini his etadi.

Raqamli transformatsiya sharoitida o'quvchilar axborotni qabul qilish va yaratishda multimodal vositalarga, ya'ni matn, tasvir, audio, video va animatsiyaga tayangan holda faolroq ishtirok etmoqda. Bu holat tarbiyaviy ishlarni ham zamonaviy shakllarga moslashtirishni

taqozo qiladi. Raqamli hikoyachilik o'quvchining ichki dunyosi va axloqiy qarashlarini ifoda etishga, ijtimoiy muammolarni badiiy-ijodiy talqin qilishga va qadriyatlarni "shaxsiy ma'no" sifatida o'zlashtirishga imkon beradigan pedagogik texnologiya sifatida e'tiborni tortmoqda. Raqamli hikoya yaratish jarayonida o'quvchi voqea va qahramon tanlaydi, konfliktni axloqiy nuqtayi nazardan anglaydi, yechim ishlab chiqadi va natijani auditoriyaga taqdim etadi. Bu jarayon esa shaxsiy refleksiya, empatiya va axloqiy xulosa chiqarishni faollashtiradi.

Tadqiqotning maqsadi raqamli hikoyachilik texnologiyasining sinfdan tashqari faoliyatdagi tarbiyaviy imkoniyatlarini asoslash, uni axloqiy tarbiya mazmuni bilan integratsiya qilishning didaktik shartlarini aniqlash hamda amaliy qo'llash mexanizmlarini tavsiflashdan iborat.

Tadqiqotning metodologik asosi tarbiya nazariyasi, kompetensiyaviy yondashuv, sotsiokultural ta'lim konsepsiyasi hamda media-ta'lim tamoyillariga tayanadi. Izlanishimiz davomida ilmiy manbalarni tahlil qilish, taqqoslash, umumlashtirish va konseptual modellashtirish metodlaridan foydalanildi. Shuningdek, raqamli hikoyachilikni sinfdan tashqari to'garak sharoitida qo'llashga doir didaktik jarayonning mantiqiy ketma-ketligi pedagogik texnologiya sifatida tavsiflandi. Axloqiy tarbiya natijadorligini tushuntirishda empatiya, ijtimoiy mas'uliyat, muloqot madaniyati, o'zini boshqarish kabi indikatorlar orqali nazariy asoslangan talqin berildi.

Raqamli hikoyachilikning tarbiyaviy samaradorligi avvalo uning shaxsga yo'naltirilgan va faoliyatga asoslangan tabiatida namoyon bo'ladi. O'quvchi hikoyani tayyor matn sifatida qabul qilmaydi, balki uni yaratadi, qayta ishlaydi va taqdim etadi. Shu jarayonda axloqiy mazmun "tashqi talab" sifatida emas, balki o'quvchining shaxsiy tajribasi va his-tuyg'ulari bilan bog'langan "ichki ehtiyoj"ga aylanadi. Bu jihat axloqiy tarbiyada muhim bo'lgan ichkilashtirish mexanizmini kuchaytiradi.

Sinfdan tashqari klub va to'garaklarda raqamli hikoyachilikni qo'llash, avvalo, tarbiyaviy mavzularni hayotiy kontekstda tanlashni talab etadi. O'quvchilar uchun axloqiy dilemmalar ko'pincha tengdoshlar bilan munosabat, internet madaniyati, oila ichidagi mas'uliyat, atrof-muhitga munosabat, halollik va va'daga sodiqlik kabi holatlarda uchraydi. Raqamli hikoya mazmuni shunday vaziyatlarni badiiy modellashtirib, qahramon xatti-harakatini baholash va oqibatlarini ko'rsatish imkonini beradi. Raqamli format esa hissiy ta'sirchanlikni oshiradi, chunki tasvir va ovoz axloqiy ma'noni kuchliroq yetkazadi.

Raqamli hikoya yaratish jarayonida hamkorlik elementi tarbiyaviy natijalarga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Guruhda ishlash, rollarni taqsimlash, bir-birining fikrini eshitish va yakuniy mahsulot uchun javobgarlikni bo'lishish hamkorlik, hurmat va mas'uliyat kabi qadriyatlarni amalda shakllantiradi. Bundan tashqari, muhokama jarayonida o'quvchilar turli nuqtayi nazarlarni ko'radi, bu esa bag'rikenglik va ijtimoiy sezgirlikni rivojlantiradi. O'qituvchi bu jarayonda nazoratchi emas, balki fasilitator sifatida ishtirok etishi, ya'ni savol berish, yo'naltirish, nizolarni konstruktiv hal etishga ko'maklashish orqali axloqiy mazmunning ochilishiga sharoit yaratishi maqsadga muvofiq.

Raqamli hikoyachilikning yana bir muhim natijasi refleksiv fikrlashning rivojlanishidir. Hikoya tuzishda o'quvchi "nima bo'ldi?"dan tashqari "nega shunday bo'ldi?", "qanday boshqacha yo'l tutish mumkin edi?", "bu holatda men nima qilgan bo'lardim?" kabi savollar ustida ishlaydi. Bunday refleksiya axloqiy ongini shakllantiradi, axloqiy baholash va o'zini boshqarish ko'nikmalarini mustahkamlaydi. Taqdimotdan so'ng beriladigan fikr-mulohaza

ham tarbiyaviy ta'sirni kuchaytiradi, chunki o'quvchi auditoriyaning reaksiyasini ko'rib, o'z pozitsiyasini qayta ko'rib chiqishi mumkin.

Amaliy qo'llash nuqtayi nazaridan, raqamli hikoyachilik sinfdan tashqari faoliyatda bosqichma-bosqich tashkil etilganda samarali bo'ladi. Avvaliga mavzu tanlanadi va axloqiy g'oya aniqlashtiriladi, keyin syujet va qahramonlar ishlab chiqiladi, so'ngra media materiallar yig'iladi va montaj qilinadi, yakunda esa taqdimot hamda refleksiv muhokama o'tkaziladi. Har bir bosqichda axloqiy maqsadni eslatib turish va o'quvchi tanlovlarini qadriyatlar bilan bog'lash muhimdir. Shu bilan birga, media savodxonlik va xavfsiz internet madaniyati ham tarbiyaviy komponent sifatida integratsiya qilinishi lozim, chunki raqamli hikoya yaratish jarayonida mualliflik huquqi, axborot manbalarini tekshirish, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish kabi masalalar ham dolzarbdir.

Xulosa qilib aytganda, raqamli hikoyachilik sinfdan tashqari faoliyatda axloqiy tarbiyani rivojlantirish uchun yuqori didaktik va tarbiyaviy salohiyatga ega texnologiyadir. U o'quvchilarda empatiya, mas'uliyat, hamkorlik, refleksiya va ijtimoiy sezgirlikni faollashtiradi hamda axloqiy qadriyatlarni shaxsiy ma'no sifatida ichkilashtirishga xizmat qiladi. Raqamli hikoyachilikni samarali qo'llash uchun mavzularning hayotiyliigi, hamkorlikka asoslangan tashkil etish, o'qituvchining fasilitatorlik roli, refleksiv muhokama va formative baholashning mavjudligi asosiy shartlar sifatida namoyon bo'ladi. Ushbu yondashuv zamonaviy ta'lim tizimida tarbiyaviy ishlarning innovatsion shakllarini kengaytirishga va o'quvchilarning axloqiy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Vygotskiy L.S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978. 159 p.
2. Bandura A. Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory. Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1986. 617 p.
3. Lickona T. Educating for Character: How Our Schools Can Teach Respect and Responsibility. New York: Bantam Books, 1991. 479 p.
4. Lambert J. Digital Storytelling: Capturing Lives, Creating Community. Berkeley: Digital Diner Press, 2013. 240 p.
5. Robin B.R. The Educational Uses of Digital Storytelling // Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference. 2006. P. 709–716.
6. Bruner J. Acts of Meaning. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1990. 208 p.
7. UNESCO. Media and Information Literacy: Curriculum for Teachers. Paris: UNESCO, 2011. 192 p.
8. OECD. Social and Emotional Skills: Well-being, Connectedness and Success. Paris: OECD Publishing, 2021. 204 p.
9. Dewey J. Experience and Education. New York: Macmillan, 1938. 116 p.

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

XI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI

2025-yil, dekabr

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
X Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
1-jild, 11-son (dekabr, 2025-yil). – 92 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 15-dekabr

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2025-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2025-yil.